

ИЗВЕШТАЈ

о резултатима спровођења Акционог плана за период од 2023. до 2025. године за спровођење Стратегије за борбу против ширења оружја за масовно уништење за период од 2021. до 2025. године за 2025. годину

Влада Републике Србије је 23. јула 2021. године усвојила Стратегију за борбу против ширења оружја за масовно уништење за период од 2021. до 2025. године, која је објављена у Службеном гласнику РС број 77 од 30.07.2021. године.

Ради успешног спровођења Стратегије, на основу Одлуке Владе Републике Србије број 02-10944/2021 од 02. децембра 2021. године (Службени гласник РС", број 117/2021), образовано је Национално координационо тело за борбу против ширења оружја за масовно уништење за период од 2021. до 2025. године (у даљем тексту Национално координационо тело - НКТ). После последње измене Одлуке о саставу Националног координационог тела у његовом раду учествују представници Министарства спољних послова, Министарства одбране, Министарства заштите животне средине, Министарства унутрашњих послова, Министарства правде, Министарства унутрашње и спољне трговине, Министарства здравља, Министарства финансија, Министарства финансија – Управа царина и Управа за спречавање прања новца, Министарства науке, технолошког развоја и иновација, Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Директората за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије, Јавног предузећа „Нуклеарни објекти Србије, Директората цивилног ваздухопловства, Народне банке Србије, Института за физику, Канцеларије Савета за националну безбедност и заштиту тајних података, Безбедносно-информативне агенције, Републичког јавног тужилаштва, Агенције за привредне регистре, Института за нуклеарне науке „Винча“ и Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду. Рад Националног координационог тела започет је одржавањем првог конститутивног састанка 23. децембра 2021. године у Министарству спољних послова.

Једна од најважнијих активности у погледу спровођења Стратегије за борбу против ширења оружја за масовно уништење за период од 2021. до 2025. године **било је усвајање Акционог плана** за спровођење Стратегије за борбу против ширења оружја за масовно уништење за период од 2023. до 2025. године, што је учињено на седници Владе Републике Србије одржаној 06. јула 2023. године (Службени гласник број: 210-5877/2023 6. јула 2023. године).

Током 2025. године НКТ је два пута на својим седницама 28. маја и 17. децембра разматрало активности које су спроведене од почетка примене Стратегије и Акционог плана:

Представница Управе за спречавање прања новца, Т. Јеросимић је упознала чланове НКТ са Националном проценом ризика од финансирања ширења оружја за масовно уништење. Информисала је да је завршена друга по реду национална процена ризика од финансирања ширења оружја за масовно уништење, те да сада постоји и законска обавеза да се ова процена ради сваке три године. С тим у вези, упознала је да је већ број чинилаца укључених у ову област како из државног, тако и приватног сектора прошао обуке које је организовала Амбасада САД у Београду у претходним годинама

што је резултат спровођења активности из Акционог плана након израде прве процене ризика у овој области. Додала је да је овога пута приликом процене ризика примењена методологија FATF (The Financial Action Task Force-Радна група за финансијску акцију) односно једна од његових препорука број 7 која се односи на примену циљних финансијских санкција које су предвиђене резолуцијама Савета безбедности УН. Овом приликом посебно су узети у обзир и други елементи поред дефиниције ФШОМУ попут материјалности, контекста, географског ризика и случајеви који су се дешавали (извоз робе двоструке намене) у раду надлежних органа. Утврђене су претње систему, и оцењена рањивост система у погледу три аспекта: кршења циљних финансијских санкција, не спровођења и избегавања примене циљних финансијских санкција. С тим у вези указала је да је израђена секторска рањивост те да у РС постоје одређени сектори у средњем (банке и агенције за некретнине) и нижем ризику. Нема сектора који су у високом ризику. На основу анализе материјалности, претњи, рањивости, праксе контроле извоза и увоза и ефикасности контроле, може се закључити да Србија није склона мноштву сценарија ризика од финансирања ШОМУ. Један посебан сценарио који има делимично смањену (средње-ниску) вероватноћу у контексту Србије укључује ретке, једнократне трансакције и пријаве које банке подnose у вези правних лица која се баве реекспортом, користећи прикривање стварног власника, слабе ЦДД процесе и везе са високоризичним јурисдикцијама и евентуално прање новца засновано на трговини као камуфлажи.

Сprovedен је и шести круг евалуације за РС од стране евалуатора MONEYVAL-a (Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures).

Такође, у оквиру активности Управе за спречавање новца, 11. априла 2025. године је усвојен Стратешко – оперативни план за спречавање прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење за период 2025-2029. Наведени план не обухвата само питање прања новца и финансирања тероризма већ и спречавање финансирања ширења ОМУ, што је у надлежности Координационог тела за спречавање прања новца и финансирања тероризма и једна од активности је већ реализована и односи се на формирање Стручног тима који ће се бавити оперативном сарадњом надлежних ресора и разменом информација у вези са финансирањем ширења оружја за масовно уништење, а на чијем челу је Директор Управе за спречавање прања новца, а још једна од релевантних активности из плана јесте и сачињавање приручника и упутства из ове области.

Имајући у виду да у АП за спровођење Стратегије за борбу против ширења оружја за масовно уништење постоји активност „систем координације националних тела која имају за циљ борбу против ОМУ“, оснивањем Стручног тима ова активност је испуњена и позвани су ресори који су чланови НКТ да уколико препознају своју надлежност учествују у раду наведеног Стручног тима.

Када је реч о активностима из домена умањења ризика од ХБРН претњи у оквиру Иницијативе Европске уније за умањење ризика од хемијских, биолошких, радиолошких и нуклеарних претњи (ХБРН), Д.Белић (МУП), заменик председника НКТ, упознао је чланове НКТ о текућим и планираним пројектима из ове области. У току је пројекат 100 који се односи на био- сигурност и био-безбедност на границама Р. Србије у чију су примену укључени Министарство здравља, Институт Милан Јовановић Батут, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде и Министарство унутрашњих послова (Сектор за ванредне ситуације и Управа граничне полиције). Такође, у току је и пројекат 101 који се односи на јачање заштите и безбедности критичне инфраструктуре ХБРН материјала у који су укључени МУП и Институт за нуклеарне науке Винча. Очекује се и отпочињање пројекта 106 чији је циљ да попуни евентуалне празнине,

односно области које нису обрађиване у претходним пројектима, те се у оквиру овог пројекта нуде различите опције за обуке, вежбе и семинаре о смањењу ризика од ХБРН. С тим у вези, у току су припреме да се организује мултинационална вежба о ХБРН претњама на граници (Румунија и Молдавија) те да је предвиђено да у њој учествује 10 држава, као и да му се могу обратити сви ресори који су у саставу НКТ, уколико постоји заинтересованост за учешће у наведеном пројекту. Упознао је да ће у Грузији¹ у марту 2026.г. бити одржана донаторска конференција на којој ће бити одобравана средства за пројекте ХБРН у 10 земаља. Навео је да ће на њој свака држава моћи да изађе са неким предлогом „за умањење ризика од ХБРН претњи“ и с тим у вези позвао представнике ресора у НКТ да га обавесте о евентуалним предлозима активности (обука, вежбе, опреме и др.) како би они били изнети на конференцији.

М.Јончић, в.д. ПМСП за безбедносну политику и председник НКТ је информисао чланове НКТ да је, након обављених консултација, добијена сагласност Републичког секретаријата за јавне политике да следећи стратешки документ у области борбе против ширења оружја за масовно уништење и спровођење резолуције СБ УН 1540 буде у форми Стратешко-оперативног плана за спровођење Резолуције Савета безбедности Уједињених нација 1540 и добијена њихова сагласност .

Током периода извештавања (2025.г.) државне институције су, у оквиру својих надлежности, спроводиле континуиране мере и активности предвиђене Акционим планом за период 2023-2025. и Стратегијом за борбу против ширења оружја за масовно уништење за период од 2021. до 2025. године. У циљу спровођења Акционог плана надлежне институције (носиоци активности) су, између осталог, предузимали континуиране активности:

1. На унапређењу система контроле увоза и извоза наоружања и војне опреме и робе двоструке намене кроз усклађивање националних контролних листи са листама ЕУ и других релевантних међународних организација.
2. Национално координационо тело је у сарадњи са другим институцијама подносило редовне годишње извештаје о имплементацији међународних мултилатералних документа који се односе на оружје за масовно уништење.
3. Надлежне институције редовно учествују у раду међународних форума који имају за циљ спречавање ширења оружја за масовно уништење.
4. На развијању националних капацитета за борбу против високотехнолошког криминала повезаног са оружјем за масовно уништење.
5. На јачању капацитета и ефикасности органа надлежних за заустављање недозвољеног транзита и коришћења материјала који могу послужити за развој и употребу оружја за масовно уништење.
6. На утврђивању националних контролних листи и њиховог редовног усклађивања са листама међународних организација (Уједињених нација, Европске уније, Аустралијске групе)
7. На формирању Националне комисије за спровођење Конвенције о забрани усавршавања, производње и стварања залиха бактериолошког (биолошког) и токсичког оружја.

¹ Један од 8 регионалних Центара извршности надлежних за Југоисточну и Источну Европу са седиштем у Тбилисију, Грузија, покрива Албанију, Јерменију, БиХ, С. Македонију, Грузију, Црну Гору, Молдавију, Украјину и Републику Србију.